

BIJ *UITSTEK*

Heijstek

Hijstek

Hystek

Heistek

Heystek

Heijstekq

Heysteck

Heijsteck

Heijstexck

Familie Contacten

Dit blad is een uitgave van de Heijstek Familiestichting.

Jaargang 3, nummer 2
september 2003

Voorwoord

Dit is de nieuwe editie van Bij Uitstek. Dit keer weer meer artikelen van abonnees voor abonnees. Wij zijn blij met deze reacties, die er voor zorgen dat ons blad interessant blijft. Wij danken de inzenders hiervoor. Heeft u ook iets te melden, wat leuk, of voor anderen interessant is om te weten? Klim in de pen en zend het ons toe. Het maakt niet uit of er foutjes instaan, die halen wij er wel uit. Als u niet uitblinkt in heldere stijl, dan zorgt Cees er voor dat het leesbaar wordt, zonder uw stijl geweld aan te doen. Het redactieadres vindt u in het colofon.

Het is weer even geleden dat u in het vorige nummer een oproep met aanmeldingsbrief kreeg voor de familiedag op 1 november 2003. Wij gaan die dag varen in de Biesbosch op een boot die van alle gemakken, dus ook verwarming, is voorzien. Er zijn nog plaatsen vrij. Dus als u die dag nog mee wilt, meldt u zich dan snel bij Wim Heistek, telefoon 010 - 420 00 44, of per e-mail administratie@heijstekfamilie.nl. Wie tijdig reageert, die kan nog mee met deze bijzondere tocht.

Namens het bestuur wens ik u met deze Bij Uitstek weer veel leesplezier.

Cees Heystek

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	2
Colofon	2
Reactie en aanvulling op ons familiewapen	3
Familie berichten	4
Mijn jeugd op Noord-Beveland, deel 3	5
Oproepen	7
Onze familie in en uit Rotterdam	8
Johannes Hijstek, deel 2	10
Heistek verhalen in de Zaanstreek, deel 2	13
De Heystek-tak in Zuid-Afrika, deel 4	15
Nieuwe leden	16
Betaling van het abonnementsgeld voor 2003	16
Oude nummers 'Bij Uitstek'	16

ISSN: 1570-6966

Reactie en aanvulling op ons familiewapen

In aansluiting op het artikel in ons familieblad 'Bij Uitstek', April 2003 van Cees Heijstek ontstond bij mij de volgende overweging:

De voornaamste beeldmerken van ons familiewapen - de hooivork als helmteken en de twee duiven staand en naar elkaar toegekeerd op een kruk maken mij toch nieuwsgierig.

Het toeval wil dat ik onlangs van mijn oudste dochter een poëziebundel kreeg met de titel Sint Sylvester-Zangen. Nadenkend over de naam Sint Sylvester kon ik niet meer bedenken dan dat in Duitsland de Oudejaarsavond ook wel Sylvesterabend wordt genoemd. Wat was dit voor een heilige? Dat zocht ik op in mijn Heiligenboek, een soort encyclopedie, waarin heiligenlevens worden beschreven, hun wonderen, hun patronaten en ook hun attributen. Op dat moment dacht ik, zou er ook een heilige zijn, die bijvoorbeeld een hooivork of een duif als attribuut heeft, waaraan een heilige nu eenmaal herkenbaar is?

Tot mijn verbazing bleken er twee heiligen te zijn die inderdaad met de hooivork als een van hun herkenningstekens worden afgebeeld, hetzelfde geldt ook voor de duif, maar daar worden minstens veertig heiligen voor genoemd. Welnu Sint Isidorus van Madrid, ook wel Isidorus de Landbouwer leefde in de elfde eeuw in Spanje en bij zijn beeldvorming hoorden diverse landbouwwerktuigen. Hij is heilig verklaard in 1622 en ook opgenomen in de canon. Hij was een diep gelovig man, die zoveel bad op het land, dat de engelen zorgden dat zijn werk toch klaar kwam. Dat was het wonder. Zijn verering breidde zich uit over het gehele Iberisch schiereiland en later naar Zuid-Duitsland. In de negentiende eeuw was zijn bescherming ook in Nederland bekend. Hij is de patroon van arbeiders, boeren en landbouwers en ook de patroon van de Noord-Brabantse boerenorganisatie N.C.B. Hij wordt aangeroepen bij droogte en voor een goede oogst. Hij is ook de patroon van boeren-gilden en melkfabrieken. Daarmee is voor mij toch wel bewezen dat de hooivork als een beroepswapen beschouwd kan worden.

Het grote aantal heiligen dat een duif bij zijn afbeelding heeft gekregen zijn niet de minst bekende. Ik noem de apostel Paulus, de kerkvaders Johannes Chrysostomos en Gregorius de Grote en ook Theresia

van Avila en Sint Oda van Sint Oedenrode. Deze laatste was een blinde Ierse koningsdochter uit de twaalfde eeuw. Zij kreeg haar gezichtsvermogen terug in Luik en zij wordt onder andere afgebeeld met een duif op haar hand ter bescherming van indringers in het bos waar ze als kluizenaarster leefde. De duif op de schouder van Thomas van Aquino, die de kerk verlichtte met zijn wijsheid, was waarschijnlijk zijn inspiratie. Kortom er is vaak sprake van deze afbeelding in de heiligenliteratuur met diverse symbolieken.

Ik probeerde nog wat verder te zoeken in het boek Heraldiek en Genealogie uit 1969. Dit is een encyclopedisch vademecum waarin alle mogelijke afbeeldingen, die in wapens voorkomen worden beschreven op vorm, afmeting, stand, kleur et cetera. Bij hooivork vindt men dan: landbouwwerktuig met twee of drie tanden en twee familienamen er achter die dit ook in hun wapen hebben (Huysman en van Rinkhuizen). Ook geen afbeelding van deze wapens, nog minder betekenissen, erg veel extra's voegt dit niet toe. Onder het woord duif wordt aangegeven van welke kant hij kan worden afgebeeld, staand of vliegend. Veel vogels die niet nader omschreven zijn worden aangeduid als duif. Zijn onze vogels wel echte duiven?

Ik waag het nu om toch heel voorzichtig een conclusie te trekken.

- de hooivork als helmteken is het beroepswapen van onze voorouders;
  - hun herkomst is het land van Altena in Noord-Brabant en zij waren landbouwers;
  - zij kochten of erfden stukken land of bewerkten dit als landbouwer.
- Velen zullen als arbeider bij hen werkzaam zijn geweest of ook weer gepacht hebben;
- Sint Isidorus was hun patroon en de duiven mogelijk het symbool van hun geloof in de Heilige Geest of de hoop op vrede en vertrouwen.

Misschien hebben andere familieleden of lezers ook een visie hierop of een mening hierover. Uiteindelijk zou het mooi zijn om een heldere duiding te kunnen geven van ons prachtige wapen. De kern van de vraag is volgens mij wie is de opdrachtgever voor het ontwerp van het oude lakzegel, waarnaar onze illustere voorvader, Antonie Lodewijk Heijstek, die veertig

jaar notaris was te Amsterdam waarschijnlijk het wapen heeft laten maken in het begin van de negentiende eeuw. Maar wel of geen helderheid over de betekenis, ik blijf er heel erg trots op.

Nellie Kruijs Voorberge-Heijstek, Rotterdam.

Literatuur: Stijn van der Linden, Heiligen 1999. Uitgeverij Contact.
C. Pama, Heraldiek en Genealogie een encyclopedisch vademecum. 1969 Prisma pocket uitgave, Het Spectrum.

Familieberichten

ZAANDIJK - Help er zit een doctorandus in de familie. Op 18 juni 2003 studeerde Tim Sebastiaan Heistek af aan de Faculteit der Aard- en Levenswetenschappen op de Vrije Universiteit in Amsterdam. Tim heeft het doctoraal examen, verbonden aan de opleiding biologie, met goed gevolg afgelegd. In zijn differentiatiefase zitten onder andere de volgende onderdelen, moleculaire biologie, cellulaire biologie en moleculaire neurobiologie. Zijn specialisatiefase bestaat uit experimentele neurofysiologie (bij de V.U.) en neuroregeneratie (bij het Nederlands Instituut voor Hersenonderzoek). In hetzelfde jaar ging zijn vriendin Dafna Fonds op 17 april hem voor maar dan in de medische biologie.

Overleden

Overleden,
Cornelis Adrianus Heistek (Kees)
Zaandam, 28 oktober 1922 -
Zaandam, 4 augustus 2003

Geboren

Geboren,
Bram Heistek, 6 Juli 2003
zoon van Erik Heistek en Leontine Carucci,
broertje van Sem,

Mijn jeugd op Noord-Beveland, deel 3

Een boekje

Het is al weer even geleden dat de vorige aflevering van deze serie is verschenen. We gaan weer graag door met een artikel uit het boekje dat door Adri Heystek (1918) is samengesteld aan de hand van brieven die zijn vader Iman Heystek (1893) schreef over zijn herinneringen uit zijn jeugd op Noord-Beveland. De vorige keer hebben we gelezen over een aantal alledaagse gebeurtenissen zoals die plaatsvonden aan het begin van de vorige eeuw. Het is aandoenlijk te lezen hoe eenvoudig en rustig het leven toen was op een eiland wat nog niet ontsloten was voor het verkeer zoals dat vandaag het geval is.

Paardenknecht en rotte aardappelen

We laten Iman Heystek weer aan het woord. Leerplicht was er niet, dus moesten de jongens vanaf hun achtste jaar als koewachter weg. Ze verdienden niet veel. Broer Adriaan (1886) moest naar de Prinsendijk. Op achtjarige leeftijd al in het donker weg en in het donker terug. Broer Izaak (1884) was weer elders geweest, maar die moest al vlug naar het land. Hij was blijkbaar nogal vlug en handig, want vader was paardenknecht en van hem kon hij dus het werk niet leren. Kee (1883) is al vlug gaan dienen; zij werd bij een boer verhuurd als dienstbode en was op haar vijftiende jaar de deur al uit. De huur zal de gulden per week wel nauwelijks gehaald heb-

ben, maar het was tenminste wat.

Vader Jan (1862) was dus zelf paardenknecht. Hij ging 's morgens om half vier de deur uit tot 's avonds zes uur of half zeven. Voor hem was het loon NLG 4,50 per week met een maat tarwe en een pond boter. Wat de boter kostte, weet ik niet precies, maar meer dan tachtig cent per kilo toch zeker niet en tarwe kostte in die tijd ook maar vijf of zes cent. Vader onderhield aardappelen voor een boer. Hij deed al het werk en de winst, twee van de vijf mud, was voor hem. Waren ze goed, dan kon het aardig zijn, maar waren ze slecht, dan moest hij het er ook mee doen. Naarmate wij als kinderen wat ouder werden en dus beter bestand tegen een paar kilometer lopen, kon vader het wat verder zoeken.

Het was de tijd dat de slootjes, de zogenaamde reedulfjes, werden dichtgegooid en de akkers gedraïneerd. Zodra de buizen gelegd waren, werden de dulfjes volgereden. De bodem was goed want er had nooit iets anders opgegroeid dan gras. Het was allemaal weilandhumus. De aardappelen, die meestal het eerste jaar werden verbouwd, deden het er best, behalve als je nat weer had, want dan kwam er nogal wat rot in. Sproeien was nog onbekend. Zodra de aardappelziekte zich vertoonde, waren de mensen angstig, want men wist nog hoe in 1845 de aardappelen in één nacht zwart geworden waren. Dat was hen bijgebleven. Hiertegen geen middel hebben was

Dorpsgezicht van Geersdijk omstreeks 1905.

heel erg. Als je destijds aardappelen verbouwde en je had 80 tot 100 mud per gemet, dan was dat heel mooi. Als men er nu geen 200 heeft, is het mis. Men werkt dan ook met heel andere soorten. Deze wijze van samen aardappelen verbouwen bleek niet erg winstgevend te zijn. Veel jaren heeft vader het dan ook niet volgehouden. De boeren, al waren ze te goeder trouw, profiteerden van een groot werkmansgezin als het onze. 's Zomers waren ze goed te gebruiken en in de winter werd je naar huis gestuurd. Omdat vader in de winter veel werk had, zoals in het hout, was het voor hem nog wel te doen, maar een echt goed jaar is er nooit geweest.

Tekeer tegen de leerplicht

De school werd door arbeiderskinderen maar slecht afgelopen. Meestal moesten de jongens al vroeg koe-wachten of werken op het land. In de wintermaanden ging het beter. Maar voor de onderwijzers was het wel erg om in oktober weer zo'n stel vrijbuiters te moeten bijspijkeren, want ze waren een half jaar achter en meestal hadden ze er geen zin in. Onze bovenmeester kon er op het laatst geen baas meer over, zodat deze jongens in de grotere banken bij de ondermeester kwamen te zitten. Deze was heel wat

mans, maar tenslotte was ook hij ten einde raad. Onze mooiste ogenblikken waren donderdags tussen half drie en half vier. Zingen! Dan brulden we allemaal mee. Ook vrijdagmiddag, een uur op het speelplein, was je ware. Toch heeft deze ondermeester het klaargespeeld drie 'achterlijke' kinderen, waaronder Neel (1889), het lezen, schrijven en zelfs rekenen bij te brengen. Het klein beetje geld, dat de kinderen konden verdienen, hadden de ouders in die tijd hard nodig. Zij gingen daarom als beesten tegen de leerplichtwet tekeer. De werkgevers vonden het allemaal vreselijk. Wat moesten die kinderen met al die geleerdheid?! Toch lieten de burgers en boeren destijds hun kinderen al bijleren. In de winter werd ook een avondcursus gegeven. Die heb ik ook nog bezocht, van vijf tot zeven uur 's avonds. Kinderen die voor het landwerk van de dagschool werden gehouden, moesten van hun ouders naar de avondschool. We vonden het niet zo fijn dat zo op onze vrijheid beslag gelegd werd. Voor mij was het vaak een hele toer. 's Morgens stapte ik met vader en mijn oudste broer naar Kamperland. Twee uur lopen was dat, want we zaten helemaal bij de duinen. Daar werkten we een hele dag in het kaphout. Koffie hadden we dan alleen 's middags. Om drie uur zei vader dan: "Ga nu maar vlug naar school en doorlopen

Een schoolklas omstreeks 1905. Bovenste rij 1e jongen van links (naast meneer met hoed): Iman Heystek; onderste rij 3e kind van links: Adriaan Heijstek (grootvader van Ad).

hoor!". Een heel eind, zeker zo alleen. Als er aan de haven van Kamperland een wagen was, die richting Geersdijk ging, bofte ik. Dikwijls was die er niet. Thuis at je dan boterhammen, soms zoveel dat moeder zei: "Je hebt toch geen gebreide maag?". Als de school uit was, werd er warm eten opgediend, waarna het zoetjesaan bedtijd werd. Zo na negenen zag je al zelden mensen meer buiten, vooral in de winter. Drie of vier petroleumlantaarns moesten op Geersdijk de straat verlichten.

Ongediplomeerd keurmeester en arme katers

Als wij 's avonds thuiskwamen, kon het gebeuren dat moeder een boodschap had gekregen of Jan Heystek nog eens bij die of die boer wilde komen, want er was geslacht. Vader was namelijk ongediplomeerd keurmeester. Op Wissenkerke was dat de gemeenteveldwachter. Woonde zo'n boer een half uur van Geersdijk af, dan moest vader toch nog gaan. Meestal stapte ik dan mee. Een appel of iets anders kreeg ik dan mee. Vader ontving zestig cent en zo was z'n dag weer goed. Hij deed ook wel dingen, die eerder een veearts hoorde te doen. Arme kater of mannelijk konijn; een kater werd met een mesje behandeld, een konijn met een fijn touwtje. De wond bij de kater werd met tabak ontsmet. Als het slachtoffer uit de zak werd geschud, waar hij tijdens de operatie in had gezeten, dan was het een blazende haarbal met een enorme staart, die in zijn wanhoop een goed heenkomen zocht op de hoogste plaats in de buurt. Een meer onschuldig werkje was

Details Zeeuws meshelft, gesneden uit palmhout. (Collectie Frans Dingemanse).

het scherpen van zeisen en het maken van mooie heften van palmhout voor de schêemessen van boerenknechten. Wij keken nogal tegen vader op. Hij was in Geersdijk door al deze ondernemingen populair.

Een volgende keer gaan we verder met de herinneringen van Iman Heystek.

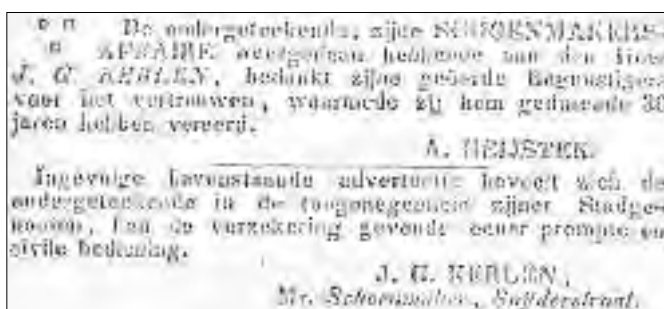
Veenendaal, 8 maart 2003
Ad Heijstek

De brieven zijn uitgewerkt in een boekje getiteld: "Mijn jeugd op Noord-Beveland". Het was uitgegeven bij boekhandel en uitgeverij De Koperen Tuin te Goes. De uitgever en een nabestaande van de auteur, de weduwe van zoon Adri(aan), mevr. Heystek-Dekker hebben toestemming gegeven het boekje te verwerken tot artikelen in ons blad.

Oproepen

In jaargang 2, nummer 1 werd door de redactie een advertentie geplaatst van de opening van een nieuw bierhuis achter de Grote Kerk van A. Heijstek jr. Tot op heden werd nog niet gereageerd op de vraag in welke plaats dit zou kunnen zijn. Op dezelfde wijze

kwam ik de onderstaande advertentie tegen waarbij wederom de plaatsnaam ontbreekt. Wie weet iets te melden over deze A. Heijstek, gaat het om dezelfde persoon als die uit de eerder geplaatste advertentie? Wie weet in welke plaats zich dit afspeelde?

Reunie

Voor een reunie van jaargang 1958 van het Thomas Moorecollege aan de Grote Zijde in Den Haag wordt gezocht M.G. (Maggie) Krijgsman, destijds wonende aan de Hoefkade in den Haag. Zij was getrouwd met H.M.H. Heijstek. Informatie aan Marjan (van den Ham) - de Leeuw, telefoon 010-4162424.

Onze familie in en uit Rotterdam

Deze keer hebben we het over Hoek van Holland. Er zijn Rotterdammers die spreken over 'Rotterdam aan Zee', iets wat de echte Hoekenaren maar matig kunnen waarderen. Tot 1914 maakte Hoek van Holland deel uit van de gemeente 's-Gravenzande, sindsdien is het een deelgemeente van Rotterdam. Toch behield de plaats het karakter van een dorp met meerdere toeristische mogelijkheden. Een lange wandelpier in zee en een promenade langs de Nieuwe Waterweg bieden de bezoeker een imposant schouwspel van aankomende en vertrekkende zeeschepen en ook het strand en duingebied trekken, vooral in het zomerseizoen, vele gasten.

Onze 'gids' is Pieter Heijstek, iemand die ik bij toeval leerde kennen: bij het uitzoeken van de genealogie van Rotterdam en omliggende plaatsen dacht ik alle naamgenoten wel gesproken te hebben, totdat de lokale televisie een interview uitzond met ene Piet Heijstek uit Hoek van Holland. Mij nog onbekend, maar na enige telefoontjes had ik zijn nummer en een afspraak was snel gemaakt. We spraken elkaar in zijn fraai gelegen woning met uitzicht op de Nieuwe Waterweg, de duinen en het strand. Inmiddels gepensioneerd onderwijzer, maar nog altijd druk bezet, onder andere met het Reddingsmuseum. Hij weet prachtig te verhalen over de familie en is in het bezit van velerlei documenten.

Lodewijk (1845) en Pieter (1871)

Lodewijk werd geboren in Emmikhoven in het Land van Altena en hij kwam in 1869 naar Hoek van Holland om daar werk te vinden bij het graven van de Nieuwe Waterweg. Nog datzelfde jaar stak hij de Waterweg over om in Brielle te trouwen met de daar geboren Johanna Adriana Steehouwer. Met hun in Brielle geboren drie kinderen maakten Lodewijk en Johanna in 1873 wederom de oversteek om zich, volgens de documenten, te vestigen in 's-Gravenzande, echter wij weten dat hiermede Hoek van Holland werd bedoeld. Eén van de kinderen was de in 1871 geboren Pieter, die in 1895 trouwde met Johanna Petronella van der Meer, eveneens geboren in Brielle. Pieter zou niet ouder worden dan 36 jaar en achter zijn jeugdig overlijden gaat een triest verhaal schuil: Op 21 februari 1907 werd de veerboot 'Berlin', die voer tussen Hoek van Holland en Harwich in een storm op de Noorderpier geworpen en die breekt binnen een uur doormidden waarbij 129 passagiers en bemanningsleden verdrinken. Pieter was betrokken bij de reddingspogingen en hij liep hierbij een fatale infectie op waaraan hij later dat jaar overleed. Van zijn kinderen, twee zonen en twee dochters, gaat onze aandacht vooral uit naar de oudste zoon en diens oudste zoon en kunnen we, met wijziging van de jaartallen, de kop van dit fragment herhalen:

In de tuin van Pieter (1871) Heijstek's huis, staand v.l.n.r. Pieterella Kos – Heijstek (1902), Lodewijk Heijstek (1895), Maria Heijstek – van Houte, buurman Jochems, Kees Kos en Frederika Heijstek (1897). Links vooraan zittend Johanna Heijstek – van der Meer en de Heer en Mevrouw Bénard.

Voor huize Rielo poseert Lodewijk in 1946 met links zoon Pieter (1937) en rechts zoon Lodewijk (1939).

Lodewijk (1895) en Pieter (1937)

Lodewijk's eerste vrouw, Maria Christina van Houte, die hem geen kinderen schonk, overleed reeds op 39-jarige leeftijd. Uit zijn tweede huwelijk met Annigje Schot werden zes kinderen geboren, drie zonen en drie dochters. Twee van deze kinderen, Pieter (1937) en Lodewijk (1939) zijn dus van 'voor de oorlog', de overigen werden na de bevrijding geboren. Zoon Pieter omschreef zijn vader: "Hij was nog maar twaalf jaar oud toen zijn vader stierf. Hij werd toen kostwinner voor zijn moeder en twee zussen. Hij werd hulpbesteller bij de P.T.T. en liep in zijn vrije tijd met de petroleumkar omdat zijn moeder een klein kruidenierszaakje had. In zijn resterende vrije uren behaalde hij het H.B.S.-diploma en hij klom op tot employé eerste klas bij de P.T.T. In de vijftiger jaren werd hij hoofdemployé en waarnemend directeur. Deze laatste functie bekleedde hij ook al tijdens en na de Tweede Wereldoorlog, onder andere deed hij dienst in Hoek van Holland, Hellevoetsluis en 's-Gravenzande. Hij was ook jarenlang voorzitter van de Oranje-vereniging en dit leverde hem de eremedaille in goud op verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau. Hij was een zeer sociaal ingesteld mens, die kleurrijk kon vertellen, bruiloften leidde als ceremoniemeester en op z'n tijd graag een borreltje lustte."

Overigens: het huis dat Piet bewoont werd in 1925 gebouwd door zijn vader Lodewijk en het stond aanvankelijk dicht bij zee. Door natuurlijke en kunstmatige aanwas van het duingebied ligt het huis inmiddels iets verder van de zee. Nu min of meer alleen in dit gebied, in vooroorlogse jaren stonden er vele andere woningen, die alle in de oorlog moesten

worden afgebroken. Dat die oorlogsjaren voor het gezin van Lodewijk zwaar waren, beschreef Piet in een boek dat in december 2002 van zijn hand verscheen met titel 'Te midden van bunkers en mijnevelden'

Te midden van bunkers en mijnevelden

Piet schetst het dagelijks leven tijdens de bezetting. De strategische ligging van Hoek van Holland had tot gevolg dat de bevolking vijf zware en moeilijke jaren kende: de afbraak van gebouwen (liefst 370 van de 870 panden werden gesloopt, de meeste van de 500 andere hadden schade), de bouw van vele bunkers, de beperkte bewegingsvrijheid, de inwoners die noodgedwongen huis en haard moesten verlaten, kortom Hoek van Holland werd een spookdorp, alles ademde dood en verval. De ligging van Lodewijks huis had al snel gevolgen: "Op 2 juni 1940 ontvingen wij bericht dat we onze woning aan de Paviljoensweg moesten verlaten. Alles wat in het huis aanwezig was moest achtergelaten worden. Het ongewenste verblijf van de Duitsers in ons huis duurde vijf lange jaren. Op 9 mei 1945 kon mijn vader weer over de woning beschikken, maar toen waren alle goederen die op de inventarislijst stonden verdwenen."

Men zou zelfs meerdere keren moeten verhuizen, wel was er nog school, echter: "Op 18 september 1944 werd de School met de Bijbel gesloten. Dit betekende dat we voortaan les kregen van onze moeder. Het hoofd van de school kwam minstens één keer per week op zijn fiets uit Rotterdam om bij ons thuis de lessen te begeleiden." Aan heel veel dingen was gebrek, zo ook aan kleding en schoeisel en typerend voor die tijd is het verhaal dat Pieter vertelde over de nieuwe schoenen die zijn broertje Lodewijk had gekregen: "De aanschaf van schoeisel was een zaak van wikken en wegen, want bijna alles was op de bon en schoenen werden mondjesmaat toegewezen. Na het spelen kwamen we timide thuis, mijn broertje was één van zijn schoenen kwijtgeraakt. Groot was de consternatie bij mijn moeder. Samen met haar zus, die bij ons inwoonde, gingen we opnieuw naar de speelplek om naar de schoen te zoeken. Tevergeefs! Wat voelden we ons triest en verdrietig, vooral toen mijn moeder huilend neerplofte in het zand. Huilend om een zoekgeraakte schoen, ik heb het nooit meer hoeven meemaken."

De afstand tussen het verlaten huis aan zee en het tijdelijk onderkomen in het dorp bedroeg zo'n twee

Ausweis waarmee Lodewijk de weg van zijn eigen (noodgedwongen verlaten) huis in de oorlog mocht passeren..

kilometer, maar toch een afstand die in de oorlogsjaren nooit kon worden overbrugd. Slechts vader Lodewijk had, uit hoofde van zijn werk bij de P.T.T., een pas om de weg langs zijn eigen, door hem verlaten huis, te mogen passeren.

Piet schrijft: "Op 31 mei 1945 konden we naar ons huis op de oude Hoek terugkeren. Voor het eerst zagen we de zee. Door de enorme kaalslag van de oude Hoek keek je over de flonkerende Maasvlakte

tot aan Oostvoorne en wanneer je de blik naar links liet dwalen, zag je de kerk van den Briel boven het landschap van Rozenburg uitsteken. Ondanks de nog dreigende aanwezigheid van kanonnen, bunkers, prikkeldraad en mijnevelden ademde alles in de natuur een nieuw leven en een nieuw begin. De binnenvallende stralen van de ondergaande zon, die de hal van ons huis in een oranje gloed zette, herinneren mij elk jaar weer op 31 mei aan onze terugkeer op huize Rielo."

Wim Heistek

Johannes Hijstek, deel 2

Zo gingen mijn schooljaren voorbij. Ik was dertien jaar toen ik van school af ging, want mijn broer Bas was voor zichzelf begonnen als schipper en hij had een knecht nodig. Ik zat in de vierde klas, dat kwam omdat ik een schipperskind was, want als je van de ene naar de andere plaats voer kon je niet naar school. Ik had graag verder geleerd maar werken ging voor, dat ging vroeger zo, punt uit! Wij waren eens grond aan het laden in de buurt van Hillegom, de schuit was vol, ik moest nog een kruiplaat gaan halen, daar hadden we de grond over gekruid in de vlet. De kruiplaat lag in het water, dus ik kon hem langs de kant voorttrekken. Het eerste eindje ging prima, maar op een moment dat ik een beetje onvoorzichtig was, ging Joop (ik dus) weer eens het water in, kopje onder. Ik had een nat pak maar het was zomer dus het was gauw droog. Het schuitje

waar ik bij mijn broer Bas op voer was niet zo groot, het was 16 ton oftewel 16.000 kg laadvermogen. Dat was de Rival, er was een andere in de maak, die was 35 ton dus die kon 35.000 kg laden en die heette Jong Gewend, Oud Gekend. Ik heb niet alleen bij mijn broer Bas gewerkt maar ook nog bij mijn zwager, die ook schipper was. Mijn broer Lo was ondertussen ook van school af en kon ook af en toe helpen. Zodoende was ik dan bij de één, dan bij de ander aan het werk. De eerste wereldoorlog brak uit. Ik was toen knecht bij mijn zwager, wij waren op weg naar Rijnsburg, want daar woonde hij, het was de zomer van 1914. We lagen die nacht met de schuit in de Oude Rijn bij het plaatsje Stadsdam, het tegenwoordige Nieuwegein. Ik heb die nacht geen oog dichtgedaan, dat weet ik nog goed. Het waren allemaal ruiters met paarden en kanonnen de hele nacht door. In de

eerste wereldoorlog was het niet zo slecht als in de tweede. Er werd wel honger geleden maar niet zo erg. Er heeft toen een Spaanse griep epidemie geheerst, daar zijn veel mensen aan overleden. Ik heb er niet zo veel last van gehad, ik heb een halve dag op bed gelegen en ben tegen de middag uit bed gekropen, ik kon nog niet zo goed op mijn benen staan, maar 's avonds was ik weer de oude. Mijn broer had in de oorlog een motorboot gekocht. Die de 'Waarheid wint' heette. Die broer van mij had altijd wat nieuws wat namen betreft. Wij vervoerden in de oorlog veel koolsoorten, zoals rode, witte en boerenkool, dat ging allemaal naar de groentedrogerijen, daar vandaan werd het naar Duitsland vervoerd. Daar konden ze de groenten ook goed gebruiken, zij hadden ook niet veel te eten. In november 1918 was de oorlog ten einde en werd het voor mij tijd dat ik in dienst moest. In Sloterdijk moest ik me melden en daar moest ik loten voor de dienst en ik trok nummer 56. Een jaar later kreeg ik bericht dat ik was ingedeeld bij de zeemacht en dat ik mij moest melden op 16 maart 1920 op Fort Erfprins in Den Helder, daar vandaan moesten wij lopen naar de marinekazerne Willemsoord. Daar ben ik zes weken in opleiding geweest. De eerste nacht dat wij in de kazerne moesten slapen was het een bende van jewelste. Wij moesten in hangmatten slapen, nou dat was wat, als je er aan de ene kant was opgeklauterd, viel je er aan de andere kant weer vanaf, ik heb de hele nacht geen oog dicht gedaan. De volgende ochtend was het om 6 uur weer appèl, dat was ook weer een puzzel want wij moesten onze kooien opmaken, zo noemden ze daar die hangmatten. Eerst moest je je deken opvouwen, je legde je kopkussen op je matras, daarna werd de deken in de kooi gelegd, daarna moest de kooi dicht gesjord worden wat niet zo gemakkelijk ging. De kooien waren van zeildoek gemaakt en waren allemaal nieuw en stug. Aan de kooi was een lijn bevestigd, daar moest je hem mee dicht sjoeren in model natuurlijk met 4 halve paalsteken. De eerste tijd kon ik het niet voor elkaar krijgen, maar later ging het beter omdat het zeildoek soepeler werd.

Ik heb het best naar mijn zin gehad in dienst. Na het opstaan moest je jezelf wassen en hierna baksgewijs eten. 'Baksgewijs' wat is dat? Een bak is een lange tafel, waar je aan zit als er gegeten moet worden. Aan de ene bak zitten bijvoorbeeld 16 manschappen en aan de andere wat minder. Bij iedere bak was één van de jongens 'zeuntje', die werd door de bakmeester aangesteld, hij moest de tafel dekken en het verblijf

*Johannes Hijstek en Catharina van Voornveld.
30 augustus 1923.*

schoonmaken. Er was ook nog een bijzeuntje, die moest het zeuntje helpen met het schoonmaken. Het zeuntje moest één week het werk doen, dan werd hij afgelost, dan werd het bijzeuntje zeuntje en werd er weer een ander aangewezen om bijzeuntje te zijn. We leerden exerceren, dat duurde een half uur, daarna kregen we theorie geweer, daarna kanon en splitsen en knopen. Wij moesten ook leren roeien en zeilen. Dat laatste deed ik het liefst. Het schieten met een geweer ging mij ook goed af. Na vijf weken opleiding werden er schietwedstrijden gehouden, daar was ik de beste, want ik had het hoogste aantal punten van de 350 man. De prijs was een Union anker horloge, dat was een mooie prijs, ik heb het nog. Na de opleiding ben ik overgeplaatst naar de Medusa, een mijnenlegger, daar ging het niet zo model als in de opleiding want ik moest er veel wacht lopen. Ze gaven mij altijd de hondenwacht, die was van 12 uur 's avonds tot 4 uur 's morgens, dat was een hele ruk want je zag om die tijd geen sterveling. Ik kon goed met de hofmeester van de onderofficieren opschieten, want ik hielp hem altijd met het kommaliewant schoonmaken, dan was hij vlugger klaar. In Juli gingen wij 6 weken met vakantie en ging de Medusa naar de werf. Op een morgen ging de Medusa naar zee om te oefenen met andere schepen. Wij zaten net aan dek

aardappelen te schillen, als we op zee waren moesten we ze zelf schillen en als we aan wal waren werd dat door schilsters gedaan. De schipper kwam naar ons toe en zei: "Hijstek, ga jij eens even mee!" Ik moest met de schipper mee naar het onderofficiersverblijf en daar zei hij tegen mij: Hofmeester Bras is met de Zeven Provinciën naar de Middellandse Zee vertrokken, zou jij zijn taak willen overnemen? Dat wilde ik wel proberen! De jongens aan dek dachten wat zou Hijstek op zijn kerfstok hebben? Want ik kwam niet meer boven want ik moest beneden meteen aan het werk. Toen ik voor koffie naar de kombuis moest kon ik hen vertellen dat ik nu de onderofficieren bedienen moest en dat ik geen wacht meer hoefde te lopen. Iedere zaterdag ging ik met de eerste trein naar huis tot zondag de laatste trein. Een avontuur heb ik ook wel eens meegemaakt. De eerste maal was nog in mijn opleiding. Het was op Hemelvaartsdag, ik moest om twaalf uur op wacht. 's Morgens komen er een paar jongens bij me en die zeggen dat zij aan de officier gaan vragen of wij met de sloep mogen gaan zeilen. Wij naar de officier en die vond het goed mits er een korporaal mee ging. Nou dat kwam voor elkaar, we kregen niet een maar twee sloepen bemand. In de ene zaten twaalf man en in de andere tien man. Ik zat in de tweede, wij naar buiten het Marsdiep op richting Oudeschild. We hadden voor de wind en zaten binnen een uur in Oudeschild, hebben daar even rondgelopen, toen weer terug naar Den Helder. Maar dat ging niet zo vlug als heen, want wij hadden nu tegenwind dus was het laveren geblazen. Ik zat in de tweede sloep met jongens uit Urk en IJmuiden. De eerste sloep was voor ons de haven uit en we deden een wedstrijd wie van ons het eerst in Den Helder zou zijn. De eerste sloep zeilde scherper in de wind dan de onze, maar wij voeren met meer snelheid, omdat wij meer wind in de zeilen hadden. Door de wind was er nogal wat zee en doordat de eerste sloep zo scherp zeilde, hakte hij nogal op de zee. Nu moet je weten het waren nogal oude sloepen en niet erg zeewaardig. Het gevolg was dat de eerste sloep averij kreeg. Ik had de sloep steeds in de gaten gehouden, op het moment dat ik weer naar hem keek, zag ik dat het zeil gestreken werd. De jongens zwaaiden naar ons en er was dus wat aan de hand. Wij waren er een paar honderd meter vandaan en ik zei, kom op jongens, we gaan er op af. Wij waren nog geen vijftig meter bij de sloep vandaan toen de korporaal riep dat wij het zeil moesten strijken. Ik zei niks ervan, wij moeten eerst boven de sloep zijn. Je moet weten we hadden

Juli 1948.

wind en stroom tegen. Toen we bij de sloep kwamen stond hij half vol met water, hij was lek geslagen door de hoge zee. Wij hebben toen de twaalf man bij ons in de sloep genomen, dus we waren zodoende met twee en twintig man aan boord. De korporaal wilde naar Den Helder, maar ik zei ben jij gek geworden, wij gaan naar Oude Schild voor de wind. In de haven hadden ze ons in de gaten gehouden. Toen wij weer binnen waren, hadden wij onderling afgesproken, wie er met de sloep terug zou gaan en dit waren zeven jongens. Ik ben met de boot naar Den Helder gegaan want ik moest om twaalf uur op wacht. Om drie uur kwam ik pas aan, dat was dus drie uur te laat op mijn wacht. De volgende dag moest ik op het matje bij de commandant komen. Nu had ik een divisiecommandant met wie ik goed kon opschieten en die had ik het hele verhaal verteld. En of het zo moest zijn, ik kwam de officier van piket tegen en die zei: zo Hijstek, dat is zaterdag dus niet naar huis. Ik zei tegen hem dat we dat nog wel eens zouden zien! We moesten om twee uur bij de commandant zijn en daar hebben we ons relaas gedaan. Ik was het eerst aan de beurt en ik zei tegen de Ouwe, dat als wij niet in de buurt van de sloep geweest waren, er ongelukken zouden zijn gebeurd. Het eind van het liedje was, dat wij een pluim kregen, omdat wij ons zo kranig gehouden hadden en Jo ging zaterdag wel naar huis. De officier moest voor mij een apart pasje schrijven, want de andere jongens hadden het al. Waarom de officier van piket de pik op mij had is mij altijd een raadsel gebleven.

Paula Crielaard.

Heistekverhalen in de Zaanstreek, deel 2

Het is al meer dan twintig jaar geleden dat ik het archief van de Nederlandse Genealogische Vereniging bezocht, toen nog in Naarden. Hier is een afdeling Knipseldienst aanwezig die artikelen uit dagbladen knipt en sorteert op naam. Tijdens dit bezoek kreeg ik een artikel voor ogen over een Meester Heijstek uit Zaandam. In eerste instantie dacht ik dat het om een typefout ging want alle Heistekken uit de Zaanstreek schrijf je met EI en niet met EIJ. Ik heb van het bewuste artikel een kopie gemaakt en terzijde gelegd. Sinds wij een stichting

zijn geworden en de bestuursleden hun gegevens uitwisselen kwamen de gegevens van de betreffende Meester Heijstek boven water. Tijdens de familiedag werd er door mij een oproep gedaan naar ene Selma Heijstek, een dochter van meester Heijstek. Nadat het contact was gelegd heb ik haar vervolgens het bewuste artikel toegezonden waarbij zij er vervolgens nog enkele aanvullingen op kon geven. Het is dus wel degelijk een Heijstek onder de Heistekken in de Zaanstreek of een vreemde eend in de bijt?

Parenteel van Johannes Cornelis Heijstek.

I - **Johannes Cornelis Heijstek**, geboren op 15-03-1904 in Zwijndrecht als zoon van Bastiaan Heijstek en Teuntje Goud. Johannes Cornelis is overleden op 28-01-1976 in Rotterdam, 71 jaar oud. Beroep: Onderwijzer. Johannes Cornelis trouwde, 25 jaar oud, op 26-09-1929 in Ouderkerk aan de Amstel met Betje Elberg, 24 jaar oud, geboren op 16-10-1904 in Veendam als dochter van Nathan Elberg en Sara de Vries.

Betje is overleden op 23-11-1992 in Zwijndrecht, 88 jaar oud. Beroep: Onderwijzeres.

Kinderen van Johannes Cornelis Heijstek en Betje Elberg:

1. Anton Nico Heijstek (II-a), geboren op 26-09-1930.
2. Selma Heijstek, geboren op 18-04-1933 in Zaandam.

II-a **Anton Nico Heijstek**, geboren op 26-09-1930 in Ouderkerk aan de Amstel.

Zoon van Johannes Cornelis Heijstek (I) en Betje Elberg. Beroep: Marktonderzoeker.

Anton Nico trouwde voor de eerste keer met Caroline Helgering, geboren op 07-04-1931 in Amsterdam en is voor de tweede keer getrouwd met Ines Arendsen

Kinderen van Anton Nico Heijstek en Caroline Helgering:

1. Johan Karel Heijstek (III-a), geboren op 07-09-1957.
2. Nicole Heijstek, geboren op 05-12-1959 in Amsterdam

III-a **Johan Karel Heijstek**, geboren op 07-09-1957 in Amsterdam als zoon van Anton Nico Heijstek (II-a) en Caroline Helgering. Beroep: Arts

Johan Karel trouwde, 35 jaar oud, op 16-07-1993 in Naarden met Marion ten Cate. Beroep: Biologe

Kind van Johan Karel Heijstek en Marion ten Cate:

1. Martijn Freek Heijstek, geboren op 15-12-1995 in Almere.

Krantenartikel uit 1951

Meester Heijstek,
Vriend van iedere Havenbewoner.

De heer J.C.Heijstek, onderwijzer aan de Havenschool, gaat Zaandam verlaten. Deze sympathieke onderwijzer is benoemd tot hoofd van de openbare gemeenschapsschool "Kindervreugd" te Rotterdam en zal zeer binnenkort

zijn werkzaamheden in de Maasstad beginnen. Twintig jaren heeft de heer Heijstek het onderwijs in onze gemeente gediend, al die twintig jaren heeft hij aan de haven gesleten en in die jaren is hij een groot vriend geworden van iedere Havenbewoner. Iedereen kende meester Heijstek en meester Heijstek kende iedereen. Het Havenkwartier zal straks afscheid gaan nemen van een persoon, die niet alleen in de school, maar ook buiten de lokalen heel veel gedaan heeft voor de kinderen in de buurt.

De heer Heijstek heeft het gevoel of hij gaat emigreren. Of hij al zijn vrienden en kennissen gaat verlaten om in een nieuw en ver land zijn vak uit te oefenen. Natuurlijk is de heer Heijstek zeer ingenomen met deze schitterende promotie. Zijn ideaal om zelf aan het hoofd van een school te staan werd nu verwezenlijkt en het is te begrijpen dat de heer Heijstek hier trots op is. Desondanks is het niet eenvoudig om vaarwel te zeggen, waar je twintig jaren lang je beste krachten gaf en waardoor een ieder je waardeerd. Zoals we schreven werkte meester Heijstek niet alleen in de school, maar nog veel meer daar buiten. Tegen de tijd dat de nieuwe kinderen de grote school voor het eerst gaan bezoeken, ging meester Heijstek zijn jaarlijkse ronde doen. Hij bezocht de ouders, sprak met hen over de school, over de leerkrachten, kortom over alles, wat ouders dienden te weten alvorens ze hun kinderen naar de school brengen. Regelmatig verscheen de heer Heijstek bij de moeders en vaders. Niet alleen als er iets mis dreigde te gaan met de meisjes of jongens. Om het contact niet te verliezen en om enigszins op de hoogte te blijven met de verschillende huiselijke omstandigheden, ging de heer Heijstek op bezoek. De heer Heijstek kende de kinderen tot en met. Hij was op de hoogte met de toestanden, waarin de kinderen leefden en werden opgevoed. De heer Heijstek vond dit niet alleen prettig, hij vond dit noodzakelijk.

Waardering voor medeleven

Meester Heijstek prees vooral het medeleven en de interesse, dat de Havenbewoners voor de school hadden. Als er een beroep op de ouders werd gedaan dan kwam men nimmer tevergeefs. Als er sportartikelen of iets dergelijks moesten komen en het kon niet van Gemeentewege verstrekt worden, dan kwam het van de ouders. Grote waardering heeft de heer Heijstek voor het medeleven van de bewoners van het Havenkwartier tijdens zijn gedwongen ontslag in de moeilijke oorlogsjaren. Het toenmalige regiem wenste de heer Heijstek niet in de gemeenschap, maar bij de Havenbewoners bleef hij de meester van de Havenschool. Dit warme medeleven was voor de heer Heijstek een steun, die hij nodig had en die voor hem een stimulans vormde om door die zware jaren heen te komen. De heer Heijstek vond het altijd prettig om met zijn jongens mee te trekken, om hen klaar te stomen voor de vele sportwedstrijden. Mede door zijn activiteit en kunde sloeg de Havenschool altijd een prima figuur. Ongetwijfeld zal de Havenschool de heer Heijstek een warm afscheidsfeest aanbieden en

Een klas van de Havenschool o.l.v. de heer J.C. Heijstek loopt de avond-vierdaagse door de Oostzijde van Zaandam.

dit zal waarschijnlijk een van de weinige festiviteiten van de school zijn, waaraan deze onderwijzer geen deel in heeft.

Over het afscheidsfeest werd het volgende gepubliceerd. De mensen van het Havenkwartier mogen meester J.C. Heijstek wel. Dat is duidelijk geworden tijdens een bijeenkomst in het gymlokaal van de Havenschool, toen hij afscheid nam wegens vertrek naar Rotterdam, waar hij Hoofdonderwijzer wordt. En toen waren er ook nog afscheidscadeaus, onder andere een elektrische klok en een barometer. Aan die aanbiedingen gingen vele hartelijke woorden vooraf, want ook de voorzitter van de ouderencommissie wist wat hij aan de meester had: een harde werker en een propagandist voor de school. Aanvullingen van Selma Heijstek: Mijn vader was in 1934 lid en in 1935 bestuurslid van de A.V. Zaanland te Zaandam. (Dit is een atletiekvereniging waarin Selma ook actief was). Verder was hij onderwijzer te Meeuwen in 1922, dit was zijn eerste standplaats. Vervolgens onderwijzer te Zwartemeer, Nieuw-Weerdinge en Barger-Compasuum van 1923 tot 1929. Toen onderwijzer te Ouderkerk aan de Amstel van 1929 tot 1931. Daarna aan de Havenschool te Zaandam van 1931 tot 1941, met een onderbreking wegens ontslag door de bezetters in de tweede wereldoorlog in verband met het gehuwd zijn met een joodse vrouw, en van 1945 tot 1951. Tot slot hoofd van de openbare school 'kindervreugd' te Rotterdam van 1951 tot 1962. En in 1962 ging Johannes Cornelis Heijstek met pensioen.

Piet Heistek.

De Heystek-tak in Zuid-Afrika, deel 4

In het in 1987 uitgekomen DIE HEYSTEK FAMILIEBOEK, samengesteld door dr. N.A. Coetzee, is ruimschoots aandacht besteed aan de Zuid-Afrikaanse stamvader Jan Heystek en diens oudste zonen Joost en Jan. Aanzienlijk minder is in dit boek te vinden over Jan's andere kinderen, zowel zij die de reis vanuit Nederland meemaakten als zij die in Zuid-Afrika zijn geboren. In haar editie van 2 juni 1931 besteedde de Zuid-Afrikaanse krant ONS VADERLAND aandacht aan drie broers Heystek die alle drie de tachtigjarige leeftijd bereikten. Joost en Jan kennen wij reeds, echter door dit artikel komen we toch nog iets te weten over de derde zoon, waarbij het krantenartikel onvertaald wordt weergegeven.

Hendrik Heystek

"Hendrik Heystek, jongste van die drie, was op 10 juni 1930 tachtig jaar. Hy het die eerste jare na aankoms in die Transvaal ook maar skoolgehou en wel op die ou stelsel, later nog enige jare onderwys gegee onder die Dept. van Onderwys van de ou Z.A. Republiek. In Januarie 1879 is hy getroud met Hendrina, gebore Mostert, en het gaan woon op die plaas Doornkom, Zwartruggens, waar hy op 'n klein skaal die boerdery beoefen het. Uit die huwelik is zes kinders gebore, waarvan vyf, vier seuns en een dogter, nog in lewe is. Gedurende die driejarige oorlog het hy as krygsgevangene twee jaar op Ceylon deurgebrenge en moes by sy terugkoms na die vrede, maar soos almaal, weer opnuw 'n boerderytjie bymekaar skarrel. Sy eggenote is in 1926 oorlede en hy woon thans in by sy tweede oudste seun en sien daar nog baie goed en sterk uit."

*Hendrik Heystek, Jan Heystek en Joost Heystek.
Resp. 81 jaar, 83 jaar en 85 jaar.*

De andere kinderen

U herinnert het zich nog uit de vorige artikelen : Jan's vrouw en jongste dochtertje overleefden de zeereis van Nederland naar Zuid-Afrika niet en met vijf zonen en een dochter arriveerde hij, na een reis van ruim een half jaar, op de plaats van bestemming. Dochtertje Elizabeth overleed op zeer jeugdige leeftijd en zoon Pieter, ongehuwd, overleed in 1883 in de leeftijd van eenendertig jaar. Jongste zoon Abraham Eliza, in 1857 geboren in Giessen, werd boer en trouwde met Catharina Petronella du Plessis met wie hij acht kinderen kreeg.

Stamvader Jan hertrouwde in Zuid-Afrika en uit zijn tweede huwelijk werden nog eens zes zonen geboren. Van vijf van hen vermeldt DIE HEYSTEK FAMILIEBOEK hoofdzakelijk de genealogie, meer lezen we over;

Antonie Marius Heystek

Geboren op 1 maart 1872 op Heystekrand in het district Rustenburg en op 5 februari 1933 overleden in Lisbon, district Waterberg. In 1894 trouwde hij met Louisa Jacoba Duvenhage, die twee jaar na het huwelijk op slechts tweentwintigjarige leeftijd overleed. Antonie Marius hertrouwde in 1896 met Aletta Johanna Elizabeth Botes en uit dit huwelijk werden maar liefst achttien kinderen geboren. Uit het boek van dr. Coetzee, maar nu omgezet naar het hedendaagse Nederlands : "als kind werd hij grootgebracht bij Johannes Lodewikus Kruger, een neef van President Kruger. Later ging hij in Pretoria naar school en woonde hij in bij President Kruger. Als jongeman was hij lid van het Artilleriekorps van de Zuid-Afrikaanse Republiek, weer later werd hij hoofd van de Zuid-Afrikaanse inlichtingendienst waarbij hij staatsgetuige was in de Von Veltheimzaak in verband met de vermeende aanslag op het leven van President Kruger. Voor de aan Zuid-Afrika bewezen diensten kreeg hij een gouden horloge. Tijdens de Tweede Vrijheidsoorlog verzamelde hij inlichtingen achter het front en werd hij door het Britse militair gezag vogelvrij verklaard en voor zijn gevangenneming, dood of levend, werd een beloning van tweehonderd Pond uitgelooft. Na de vrede vestigde hij zich in Rooikoppies, Rustenburg van waaruit hij in 1908 naar Waterberg trok. Vanaf 1912 tot aan zijn dood diende hij de Gereformeerde Kerk van Waterberg en werd namens deze kerk naar twee synodes afgevaardigd. Ook was hij nog betrokken bij de

Antonie Marius Heystek (voorgond). 1900, Oorlog in Natal.

oprichting van de Waterbergse Landbouwersvereniging, waarvan hij later voorzitter werd.”

Dr. Coetzee ontleende het bovenstaande grotendeels aan de geschreven herinneringen van Johannes Lodewikus Kruger Heystek, een zoon van Antonie Marius en het is duidelijk naar wie deze zoon is vernoemd. Opmerkelijk is één van de laatste zinnen uit deze herinneringen, die ook onvertaald indruk maakt: “vrekarm het die familie ‘n sukkel bestaan gevoer”.

Wim Heistek.

Nieuwe leden

In alle voorgaande nummers van dit blad kon ik steeds weer een redelijk aantal nieuwe abonnees aan U voorstellen. Het streven was erop gericht het aantal abonnees flink te doen stijgen en om die reden schreef ik U in de laatste twee nummers aan onder het motto : IEDERE ABONNEE EEN NIEUWE ABONNEE. In het laatste nummer werd zelfs een aanmel-

dingskaart ingesloten ! Daarom is het toch wel spijtig te moeten vaststellen dat sinds het verschijnen van ons laatste nummer zich slechts drie nieuwe abonnees hebben aanaemeld :

Betaling van het abonnementsgeld voor 2003

Bij het laatste nummer van BIJ UITSTEK was een factuur gevoegd met het verzoek deze zo spoedig mogelijk te betalen. Helaas zijn er per heden nog een aantal abonnees die dit verzuimd hebben en ik zou hen

willen vragen alsnog voor een omgaande betaling zorg te dragen. Bij betalingskenmerken graag vermelding van Uw postcode met huisnummer. Bij voorbaat dank voor de medewerking

---

Oude nummers ‘Bij Uitstek’

Voor degenen die later abonnee werden is er de mogelijkheid voorgaande nummers van dit blad te bestellen, uiteraard zo lang de voorraad strekt. Voor

EUR 1,00 per nummer plus portokosten worden deze U toegezonden. Bestellingen bij Wim Heistek. Telefoon 010 - 420 00 44.

Familiewapen

Het familiewapen, gedrukt op A-4 formaat, is eveneens nog verkrijgbaar. U maakt EUR 5,00 over op rekening 14.15.31.568 ten name van Heijstek Familiestichting en vermeldt naast Uw postcode en huisnummer “familiewapen”. Het wordt u dan direct toegezonden.

